

Lausunto

31.05.2024

Asia: VN/24520/2023

Uuden vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

2. Pidätkö hallituksen esitysluonnoksen 3 luvussa kerrottuja tavoitteita kannatettavina?

kyllä osin

Voit halutessasi esittää huomioita:

-

3. Päästäänkö esitetyillä muutosehdotuksilla esityksen tavoitteisiin?

kyllä osin

Voit halutessasi esittää huomioita:

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi uuden vammaispalvelulain soveltamisalaa ja suhdetta muuhun lainsäädäntöön koskevaa säännöstä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan selkeytettäväksi sosiaalihuoltolain 4 §:n säännöstä asiakkaan edun arvioinnissa huomioon otettavista seikoista. Vammaispalvelulakiin tehtäisiin lisäksi joitakin teknisiä korjauksia.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää sosiaalihuollon yleislainsäädännön sekä vammaispalveluita koskevan toissijaisen lainsäädännön suhdetta siten, että asiakkaat ohjautuvat palvelutarpeensa mukaisesti palveluihin eikä hyväksytyin vammaispalvelulain mukaisesti palveluihin tapahtuisi sellaista siirtymistä, joka johtuu muista syistä kuin asiakkaan vammaispalveluita koskevasta välttämättömästä palvelutarpeesta.

Kokonaisuutena esityksen tavoitteet ovat kannatettavia, mutta Suomen Kansanopistoyhdistys ihmettelee, miksi niitä varten tarvitaan säädösmuutos. Vammaispalvelulaki on jo nykyisellään laki, jonka avulla vastataan palvelujen tarpeeseen siinä tapauksessa, kun kaikille tarjottavat yleiset palvelut eivät ole riittäviä.

4. Ovatko ensisijaisen lainsäädännön mukaisten palvelujen ensisijaisuutta korostavat säännökset mielestänne kannatettavia? (Vammaispalvelulain 2 §)

kyllä osin

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Käsillä olevan esityksen luvussa Pääasialliset vaikutukset 4.2 sivulla 26 todetaan, että kaikkea esityksessä (HE 191/2022) kuvattua taloudellisten vaikutusten arviointia ei toisteta, vaan niiden kustannusten laskenta, jotka ovat muuttuneet. Näin ollen Suomen Kansanopistoyhdistys katsoo, että aiemmin hyväksytyn esityksen (HE 191/2022) perusteluissa kuvatut vaikutukset hyvinvointialueiden, kuntien ja valtion kustannuksiin henkilökohtaisen avun osalta ovat ennallaan. Niissä on tuotu esille kokopäiväinen, pitkäaikainen opiskelu erityiskansanopistossa sellaiseksi opiskeluksi, jossa opiskelijalla olisi oikeus saada henkilökohtaista apua opiskelussa, jos henkilökohtaisen avun muut myöntämisedellytykset täyttyisivät. Opiskelu erityiskansanopistossa rinnastetaan ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain mukaiseen työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen, jossa opiskeleville on voitu nykyisen lain soveltamiskäytännön mukaan myöntää henkilökohtaista apua. Suomen Kansanopistoyhdistys katsoo, että edellä kuvattu lähtökohta tulee pitää vammaispalvelulakia koskevissa perusteluteksteissä jo hyväksytyn esityksen (HE 191/2022) mukaisena.

5. Onko elämänvaiheessa tavanomaisesta poikkeavaa tarvetta koskeva säännösehdotus mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §)

kyllä osin

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Suomen Kansanopistoyhdistys haluaa kiinnittää huomiota esityksen luvussa 7 säännöskohtaiset perustelut § 2 perustelutekstiin. Elämänvaiheita koskevassa perusteluissa käsitellään lasten ja nuorten oikeuksia osallistua koulutukseen. Siinä todetaan, että lukiolaki (714/2018) ja ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (513/2017) eivät sisällä perusopetuslaissa olevia säännöksiä oppilaalle annettavista avustaja- ja tulkintapalveluista, jonka vuoksi ne on järjestettävä vammaispalvelulain perusteella. Kansanopistoyhdistys katsoo, että esityksessä on kokonaan sivuutettu laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998), joka ei myöskään sisällä kyseisiä säännöksiä opiskelijalle annettavista avustajapalveluista. Suomen Kansanopistoyhdistys katsoo, että esitystä on täydennettävä siten, että siinä huomioidaan kansanopistojen pitkäkestoinen koulutus, joka toteutetaan oppilaitoksessa, jolle opetus- ja kulttuuriministeriö on vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) § 4 perusteella ylläpitämisluvassa myöntänyt erityisen koulutustehtävän vaikeasti vammaisille tarkoitetulle koulutukselle.

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) § 17 mukaan vammaisuuden perusteella opiskelijoille järjestettävistä muista palveluista ja tukitoimista säädetään erikseen. Esityksessä tulisi huomioida, että oppivelvolliset voivat opiskella kansanopistossa Oppivelvollisuuslain (1214/2020) § 4 mukaisesti kansanopistossa järjestettävässä vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 7 a luvussa tarkoitettussa koulutuksessa. Vaikeasti vammaisilla on mahdollisuus opiskella koulutuksessa kyseisen koulutuksen keston ajan. Tämän lisäksi ne oppivelvolliset, joilta puuttuu perusopetuksen jälkeisen

koulutuksen suorittamiseksi riittävä suomen tai ruotsin kielen taito, voivat suorittaa oppivelvollisuuttaan sellaisessa kansanopistossa järjestettävässä koulutuksessa, jossa noudatetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 26 §:n 4 momentissa tarkoitettuja aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita tai 26 §:n 5 momentin 1 kohdassa tarkoitettua Opetushallituksen laatimaa vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksia. (14.4.2023/686).

Kansanopistoyhdistys katsoo, että edellä kuvatuissa koulutuksissa opiskeleville avustaja- ja tulkitsemispalvelut tulee järjestää vammaispalvelulain perusteella ja esittää, että esitystä täydennetään tältä osin.

6. Onko asiakkaan edun ja maksuttomuuden suhdetta koskeva tarkennus mielestänne kannatettava? (Sosiaalihuoltolain 4 §)

-

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

-

7. Onko asiakasmaksulain säännöksiä täydentävä niin sanottu suojasäännös mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §:n 4 ja 5 momentti)

-

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

-

8. Voit halutessasi esittää muita huomioita esityksestä:

-

Pantsar Tytti
Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry